

www.mee.hu

Magyar Elektrotechnikai Egyesület
Hungarian Electrotechnical Association

1075 - Budapest, Madách Imre út 5. III. emelet
Tel.: 353-0117, Fax.: 353-4069
E-mail: mee@mee.hu

A
Magyar Elektrotechnikai Egyesület
szakvéleménye

a Magyar Energia Hivatal által közzétett előzetes jelentéshez a következő témában:

„Tanulmány készítése az „okos mérés” elektronikus mérő rendszernek a villamos energia, földgáz -, és távhőfelhasználás területén történő bevezetésére és alkalmazhatóságára, valamint a tanulmány eredményeit bemutató workshopok megszervezése és lebonyolítása”

Budapest, 2010-06-11

Kovács András (sk.)
MEE Főtitkár

Görgey Péter (sk.)
Energetikai Informatika Szakosztály elnök

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület, mint Magyarország legnagyobb elektrotechnikai szervezete, szakmai véleményt állít ki a fent jelzett tanulmányról.

Az egyesület széleskörű tagsága részt vett több workshopon is. A konzultációk alatt tagjaink szakmai észrevételeiket szóban jelezték, és tisztázták a tanulmánykészítővel. Jelen dokumentumban csak azokat a témaköröket tárgyaljuk, amely vagy a konzultációk után merültek fel, vagy annyira fontosnak tartjuk, hogy a szóbeli egyeztetés mellett írásban is megerősítjük.

Általános megjegyzések

Az előzetes jelentés legfontosabb üzenetének a három megmaradt modellt tekintjük.

- Elosztói modell
- Kereskedői modell
- Független mérővállalati modell

Több workshopon is elhangzott, de szakvéleményünkben is hangsúlyosan szeretnénk jelezni a fogyasztói tájékoztatást, és igényeik maximális figyelembe vételét. Anélkül, hogy a fogyasztók igényét, véleményét megismernénk nincs siker. Ez további feladatot fogalmaz meg, hiszen a mai fogyasztók jelentős részénél nem látszik a felkészültség egy ilyen rendszer hatékony használatára. Ebben az esetben pedig nem várható el a megtakarítási potenciál elérése. Ezért az iskolákban kellene elkezdni a munkát, oktatással készíteni fel a fiatalokat energiatudatosságra, energiatakarékosságra. Ezen túlmenően fontos szerepe van a médiának is, hiszen ezen keresztül érhetőek el jelentős tömegek. Örömmel vettük, hogy a tanulmány készítői fogyasztói felméréssel bővítették vizsgálatukat, de kívánatosnak tartjuk azon adatok definiálását, amelyet szolgáltatni kell a majdani rendszerben. Egyetértünk azzal, hogy a tanulmány nem megy el a műszaki megvalósítási szintig, de fontosnak tartjuk annak definiálását, hogy mely szolgáltatások tartoznak az okos mérés alap-, és melyek az emeltszintű szolgáltatások közé.

Bár az anyagban szerepel a vezérlés, fogyasztói befolyásolás kérdése, nem foglalkozik az anyag azzal, hogy ma létezik egy HFKV, illetve egy RKV rendszer. Ezeknek tradíciója van Magyarországon. Kérdés, hogy milyen módon képzelel el a rendszer a tömegvezérlési feladatokat megoldani, pl. bojler vezérlés, stb. Jelenleg ennek is komoly költségei vannak mind eszköz, mind üzemeltetési oldalon.

Ugyancsak nem foglalkozik az anyag a közel 2 millió mérővel, ami a vezérelt különmért energiát méri, valamint az olyan speciális fogyasztási helyekkel, mint a hétvégi házak, garázsok, stb. Ez a szám nincs külön kezelve a hagyományos mérőktől.

Észrevételek a jelentéshez

9. oldal: A tanulmányban található magyarországi pilot projektek bemutatása is rávilágít, hogy valódi értékelhető rendszer még nem alakult ki.

Ez két fontos kockázatot hordoz magában:

- Pán-Európai országok tapasztalatai nem használhatóak a közép-kelet európai régióban, mivel műszaki kialakításai, fogyasztási szokásai és szerkezetei jelentősen eltérnek a két régiónak.
- A magyarországi szakember társadalom nem tud felkészülni a nagytömegű bevezetésre, mivel valódi tapasztalatokkal nem fog rendelkezni, és a gyakorlati ismeret hiány jelentős költség többletet okozhat, amellyel számolni kellene.

Ezért javasoljuk, hogy a bevezetést mindenképpen előzze meg egy elismert költségű hazai pilot időszak, majd a tapasztalatok komplex értékelése.

10. oldal: A nemzetközi tendenciák bemutatása szűkszavú, nincs szó az elért költség megtakarításról, azokról a hatásokról, amelyeket a későbbiekben az egyes modellek során számszerűsítene. Ezek nagy rizikót hordoznak magukban, hiszen a hasznok elmaradása komoly hátrányt okoz.

20. oldal: A lehetséges modellek melletti és elleni érvek nem teljes körűek. PI. az elosztói modell melletti érvekből hiányzik a saját elosztó hálózat, mint lehetséges kommunikációs csatorna figyelembe vétele (PLC), az ellenérvek között pedig nem értelmezhető a szigetszerű megoldás problémája, illetve a többi észrevétel is csak nagyon áttételesen igaz.

22. oldal: A független mérővállalati modellel kapcsolatban a legfontosabb ellenérvként nem szerepel, hogy a szabálytalan vételezések feltárása kinek a felelőssége, az így keletkezett veszteséget ki viseli, ezért a vegyes modell-variánst tudjuk szakmailag elfogadni. A független mérővállalat megnevezés helyett a független adatszolgáltató vállalat kifejezés használatát javasoljuk, mivel feladatait tekintve nem mérővállalatként, hanem adat szolgáltatóként fog működni, a mérő továbbra is az elosztói engedélyes hatásköre.

A 3.4 ponthoz tartozó táblázatban az értékelés meglehetősen szubjektív. Mitől nagyobb az iparági verseny elősegítése egy önálló mérővállalat esetében, vagy az energia hatékonyság növelése, a környezeti terhelés csökkentése? Ezt a kérdést egy jól átgondolt tarifa rendszer tudja megoldani, amit elvileg már ma is meg lehetne alkotni.

29. oldal: A 4. fejezetben szerepel, hogy a végső jelentésben szerepeltetni kell az energiahatékonysággal kapcsolatos költségeket is. Itt szerepel, hogy az energiahatékonyság javítja a fogyasztói megtérülést. Ez igaz, csak az energiahatékonyság jelentős része nem az okos mérőtől származik, hanem sokkal inkább korszerű energiatakarékos készülékektől. Sajnos itt is el kell mondani, hogy anélkül, hogy megismertük volna a fogyasztói szokásokat ennek a tételnek a számszerűsítése minden tényt nélkülöző lesz. Azzal egyet értünk, hogy az energia megtakarítás miatt halaszthatók beruházások, azonban véleményünk szerint egy jó tarifaszervezet a fogyasztónál nem energia megtakarítást, hanem energiaköltség megtakarítást eredményezhet. Ez pedig azt jelenti, hogy a jelenlegi sztochasztikus fogyasztói szokások helyett a fogyasztások áthelyeződnek a kedvezőbb tarifájú időszakokra (pl. mosunk, mosogatunk majd csúcson kívül, stb.), amik újabb fogyasztói csúcspontokat, a hálózati elemek esetleges túlterhelődését és idő előtti beavatkozásokat eredményezhetnek.

31. oldal: A javasolt bevezetési ütemterv mellett a modell nem számol befagyott költségekkel. Ezt a megállapítást vitatjuk, mivel a hagyományos mérőknél ismerjük a mintavételes újrathitelesítés fogalmát, ezek a mérők ma korszerűek és hitelesítés lejárat után még több tíz évig maradhatnak a hálózaton, szemben az okos mérőkkel, amelyek 10 évente cserélendők. Ezért torzító az a tétel, hogy az okos mérőket nem

nettó beszerzési áron vesszük figyelembe, hanem a jelenlegi mérők és az okos mérők közti különbséggel. A jelenlegi mérőket nem kell minden hitelesítési ciklus végén selejtezni.

31. oldal: A beruházási tételek között szerepel, hogy az okos mérők adatait az adatkoncentrátorok minimum napi gyakorisággal továbbítják az adatközpont felé. Itt visszautalnánk a szolgáltatási szintek definiálására. Hollandiában a teljes okos fogyasztásmérés megtorpant, és újra indításnak a maximum a havi gyakoriságot fogadták el.

32. oldal: A beszerzési paraméterek táblázatban szerintünk a hagyományos mérők ára túl magasán lett meghatározva. Az árak nem tükrözik a nyilvánosan közzétett nyertes árakat. Ezen túlmenően figyelembe kellene venni a hazai három és egyfázisú mérő eloszlást is.

33. oldal: Az előnyökhöz kapcsolódó tételeknél az okos mérők alkalmazásából adódóan a hálózati veszteség 70 %-kal csökkenthető. Ez a szám ma nehezen bizonyítható. Ennek kontrollálásához egy on-line mérő rendszer szükséges. Ennek azonban a kommunikációs költségei is magasabbak. A modellek nem számolnak egy komoly veszteséggel, amely a jelenlegi hálózati csatlakozások aszimmetriájából keletkezik. Az okos mérés lehetőségét biztosíthatna az aszimmetria csökkentésére, amellyel egy régi probléma kör kerülhetne megoldásra.

A szabálytalan vételezések egy jelentős része nem a mérő közvetlen befolyásolásával történik, ezért önmagában az okos mérőtől a veszteség nem fog csökkenni. Az okos mérők használatával 90 %-kal csökkenthető a 30 napja lejárt fogyasztó további vételezése szintén vitatható, jogszabályi támogatások nélkül nem működik. A követelések behajtását viszont nem remélhetjük az okos mérési rendszer kialakításával.

Az 5. fejezetben található táblázat egyes soraival kapcsolatban a következő észrevételeink fogalmazódtak meg:

- Fogyasztói tudatosság és energia megtakarítás egyrészt tudatos nevelés, oktatás eredményeként érhető el és ez nem azonnal történik, másrészt korszerű energiatakarékos fogyasztói készülékek beruházásához köthető.
- Nagyobb tarifa választék és rugalmasság ma is lehetne, ez nem az okos mérők sajátossága.
- Meghibásodások azonosítása, gyorsabb helyreállítási idő. Ez egyrészt a MEH által szabályozott (GSZ), másrészt feltételezi az on-line kapcsolatot a mérővel, hogy az jelezze, ha nála nincs, vagy nem megfelelő minőségű a szolgáltatás. Kikerülhetetlen azt a kérdést is feltenni a fogyasztóknak, hogy hajlandók lennének-e ezért többet fizetni.
- Hálózati veszteségek és lopások jobb felismerhetősége. Jelenleg ennek pontos értéke nem ismert, felülbecsülése komoly kockázatot hordoz magában.
- A folyamatos, magas erőmű kihasználtság alapvetően tarifális kérdés és nem az okos mérés eredménye.
- A megújuló energiaforrások elterjedése is inkább beruházás ösztönzési kérdés, mintsem az okos fogyasztásmérés eredménye.

Összegzés

Mint korábban jeleztük, a kellően alá nem támasztott feltételezések az egyes modellek esetében hibás következtetésekre vezethetnek.

Fontosnak tartjuk továbbá, hogy olyan szabályozott környezet jöjjön létre, amely nem preferál semmilyen technológiát és beszállítót.